

Усяке насильство, все похмуре і
відразливе свідчить не про силу, а про її
відсутність

Ральф Волдо Емерсон

БУЛІНГ

(від англ. bully-хуліган, задирака, грубіян) – тривалий процес свідомого жорстокого ставлення, агресивної поведінки з метою заподіяння шкоди, викликання страху, тривоги, створення негативного середовища для людини

ФОРМИ ПРОЯВУ БУЛІНГУ

- словесні образи, глузування, обзивання, погрози
- образливі жести або дії
- словесні та інтонаційні залякування
- ігнорування, відмова від спілкування, бойкот
- вимагання грошей, їжі, майна, псування речей
- фізичне насилля, тобто дії, спрямовані на завдання болю чи тілесних ушкоджень (удари, штовхання, викручування рук, підніжки, побиття тощо)
- приниження через гаджети (через смс з мобільних телефонів, електронні листи)
- приниження у соціальних мережах тощо

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ БУЛІНГУ

- помилкове уявлення про те, що агресивна поведінка допустима
- бажання завоювати авторитет в очах друзів та однолітків, стати «популярним»
- бажання привернути увагу дорослих
- компенсація за особистісні невдачі
- нудьга
- заздрість, злість, жорстокість, підлість
- тиск та жорстоке поводження батьків

СОЦІАЛЬНА СТРУКТУРА БУЛІНГУ

ПЕРЕСЛІДУВАЧ
(БУЛЕР)

ЖЕРТВА

СПОСТЕРІГАЧ

ТИПОВИЙ ПЕРЕСЛІДУВАЧ (БУЛЕР)

ПЕРЕСЛІДУВАТИ І
ПІДТОУДКОВУВАТИ СОБІ ІНШИХ

- ПЕРЕСЛІДУЄ ВЛАСНІ ЦІЛІ
- ІМПУЛЬСИВНИЙ
- ЧАСТО ЗУХВАЛИЙ ТА АРГЕСИВНИЙ У ВІДНОШІ
СПІВЧУТТЯ ДО ЖЕРТВИ
- НЕРІДКО МАЄ ФІЗИЧНУ ПЕРЕВАГУ ПЕРЕД ІНШИМИ

ТИПОВА ЖЕРТВА

- ПОЛОХЛИВА, ВРАЗЛИВА, ЗАМКНУТА, СОРОМ'ЯЗЛИВА, МАЄ НИЗЬКУ САМООЦІНКУ
- ЗАНИЖЕНИЙ АБО ЗАВИЩЕНИЙ РІВЕНЬ ІНТЕЛЕКТУ
- СХИЛЬНА ДО ДЕПРЕСІЇ, ЧАСТІШЕ ЗА ІНШИХ ОДНОКЛАСНИКІВ
- ЧАСТО МАЄ ФІЗИЧНІ ВАДИ (НОСИТЬ ОКУЛЯРИ ЧЕРЕЗ ПОГАНИЙ ЗІР, ПОГАНО ЧУЄ, МАЄ ПОРУШЕННЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ, ЗАЇКАННЯ ТОЩО)
- МАЄ ЗОВНІШНІ ОСОБЛИВОСТІ (РУДЕ ВОЛОССЯ, ВЕСНЯНКИ, ВІДСТОВБУРЧЕНІ ВУХА, НЕЗВИЧНА ФОРМА ГОЛОВИ, НАДМІРНА ХУДОРЛЯВІСТЬ ЧИ ПОВНОТА ТОЩО)
- МАЄ НЕДОСТАТНЬО РОЗВИНЕНІ СОЦІАЛЬНІ НАВИЧКИ (ПРОБЛЕМИ У СПІЛКУВАННІ, ВІДСУТНІСТЬ ДОСВІДУ «ЖИТТЯ У КОЛЕКТИВІ»)

ВИДИ БУЛІНГУ

ФІЗИЧНИЙ
БУЛІНГ

фізичне насильство

сексуальний булінг

ЕКОНОМІЧНИЙ
БУЛІНГ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ
БУЛІНГ

вербальний (словесний)
булінг

соціальний булінг

електронний булінг
(кібербулінг)

□ ФІЗИЧНИЙ БУЛІНГ

● фізичне залякування, тобто активні дії, спрямовані на заподіяння фізичного болю та/або тілесних ушкоджень (дотики, штовхання, стусани, удари, побої, дії сексуального характеру тощо)

Форми вияву:

- фізичне насильство (штовхання, підніжки зачіпання, стусани, ляпаси, побиття, нанесення тілесних ушкоджень тощо)
- сексуальний булінг (зйомки у роздягальні, сексуальні домагання тощо)

□ ЕКОНОМІЧНИЙ БУЛІНГ

● крадіжки, пошкодження одягу
та будь-яких інших речей
жертви, вимагання грошей,
цінностей, відбирання їжі,
● будь-якого майна жертви тощо

□ ПСИХОЛОГІЧНИЙ БУЛІНГ

наси́льство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічну травму, шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування тощо, якими навмисно заподіюється більова та емоційна невпевненість

Форми вияву:

- вербальний булінг
- соціальний булінг
- кібербулінг

ВЕРБАЛЬНИЙ БУЛІНГ

активні дії, спрямовані на завдання психологічної травми за допомогою словесних висловлювань, якими навмисно заподіюється емоційна

невпевненість (обзивання, глузування, залякування, жорстокі висловлювання, висловлювання, які принижують честь, гідність, якими ображається стать, раса, сексуальна орієнтація, погрози тощо)

СОЦІАЛЬНИЙ БУЛІНГ

- активні дії, які полягають у залякуванні з застосуванням тактики ізоляції (ігнорування, відмова у спілкуванні, бойкот, розповсюдження пліток тощо).

- Такий вид булінгу спрямований на виключення жертви з колективу, переведення її у статус «білої ворони»

ЕЛЕКТРОННИЙ БУЛІНГ (КІБЕРБУЛІНГ)

- **активні дії, спрямовані на завдання психологічної травми шляхом приниження за допомогою мобільних телефонів, мережі Інтернет, інших електронних пристроїв (знімання на відео бійок чи інших принижень, цькування через соціальні мережі тощо).**

ЯК ДІЯТИ ЖЕРТВІ БУЛІНГУ

(поради)

✓ **НЕ ЗАМОВЧУВАТИ СИТУАЦІЮ** (розповісти психологу, батькам, викладачам, адміністрації навчального закладу або комусь з дорослих)

✓ **ОСОБИСТО ПРОТИСТОЯТИ БУЛЕРУ** (по можливості не піддаватися на провокації, не зважати на образи, так як відсутність відповідної реакції жертви призведе до того, що вона стане нецікавою булеру)

✓ **ЗАТЕЛЕФОНУВАТИ НА НАЦІОНАЛЬНУ ДИТЯЧУ «ГАРЯЧУ ЛІНІЮ» 0 800 500 225 772 (БЕЗКОШТОВНО)**

✓ **ЗАТЕЛЕФОНУВАТИ ДО ПОЛІЦІЇ 102** (розповісти про ситуацію)

✓ **ЗАТЕЛЕФОНУВАТИ ДО КОНТАКТ-ЦЕНТРУ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ 0 800 213 103 (БЕЗКОШТОВНО)**

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ учасників булінгу (передбачена Кодексом України про адміністративні правопорушення)

Стаття 173⁴ "Булінг (цькування) учасника освітнього процесу" Кодексу України про адміністративні правопорушення

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, - **тягне за собою накладення штрафу** від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян **або громадські роботи** на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ **(передбачена Кримінальним кодексом України)**

➤ З настанням 16 річного віку до кривдника мають застосовуватися санкції [Кримінального кодексу України](#), якщо в його діях є ознаки складу злочину. У випадках особливо жорстокого поводження кривдника з жертвою кримінальна відповідальність настає з 14 річного віку.)

Спробуйте бути хоч трохи добрішими – і ви побачите, що будете не в змозі зробити поганий вчинок

Конфуцій

